

Ekonomovia sa zhodli na zozname reforiem, ktoré by vláda mala financovať z balíka peňazí Next Generation EU

Grafické podklady k tlačovej správe, 15. septembra 2020

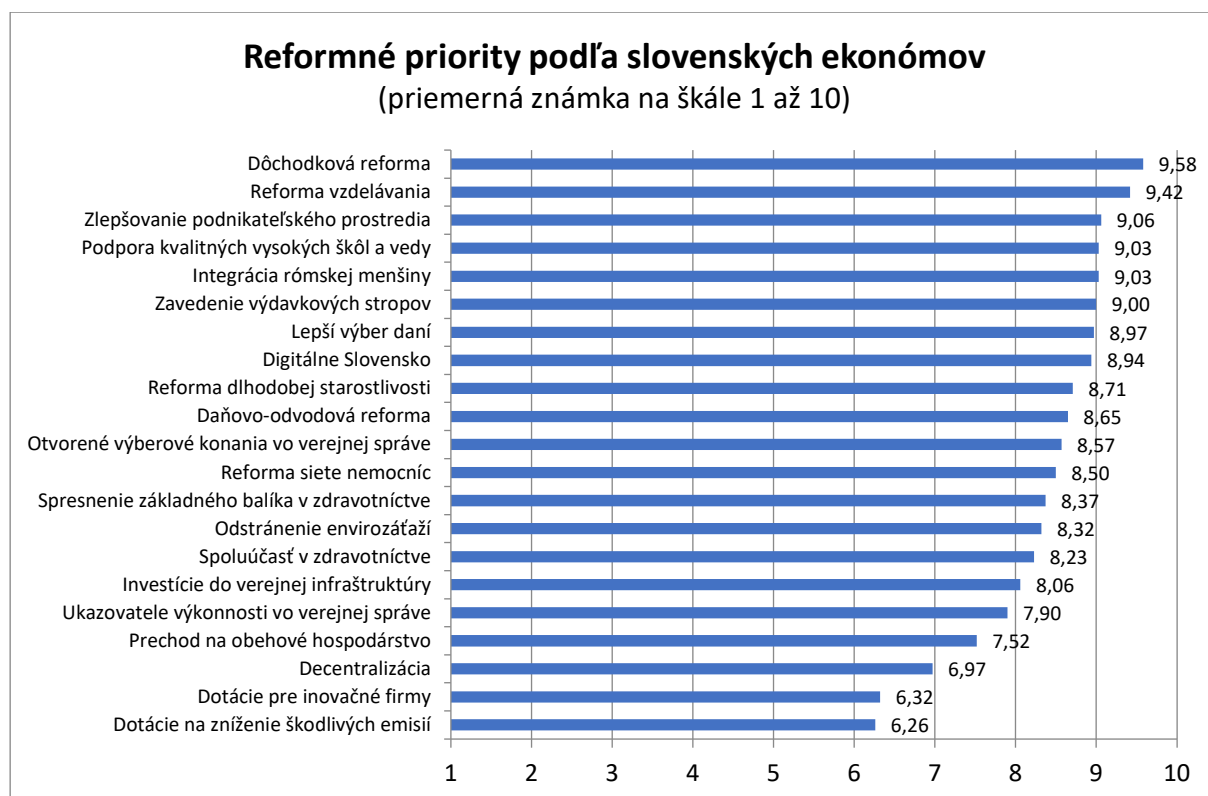
Ekonomovia združení v Klube ekonomických analytikov (KEA) sa v prvej polovici septembra 2020 najprv vyjadrovali o všeobecných princípoch, ktoré by mali platiť ohľadom reforiem financovaných z NGEU. Následne hodnotili zoznam reforiem podľa potreby ich uskutočnenia: známku 1 dostala úplne nepotrebná reforma a známku 10 veľmi potrebná reforma. V rýchlej ankete hlasovalo 31 členov.

Výsledky prvej časti – základné princípy reforiem

Výsledky druhej časti – hodnotenie potreby jednotlivých reforiem.

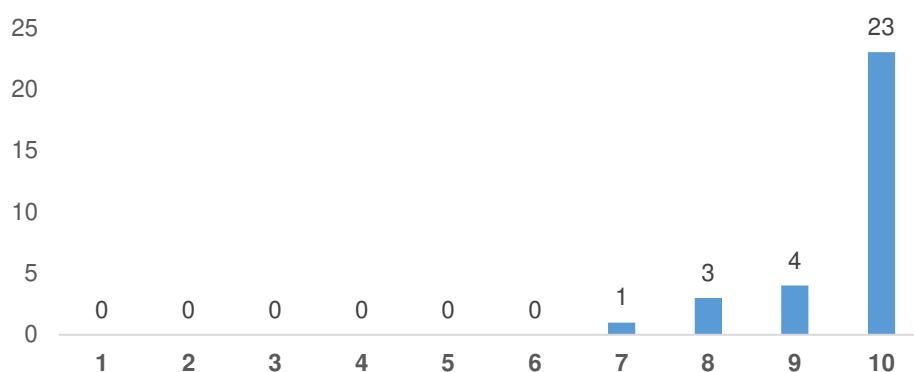
V nasledujúcom grafe je zobrazený zoznam reforiem/priorít podľa priemernej známky na škále 1 až 10, ktorú danej reforme/priorite pridelili ekonomovia v hlasovaní.

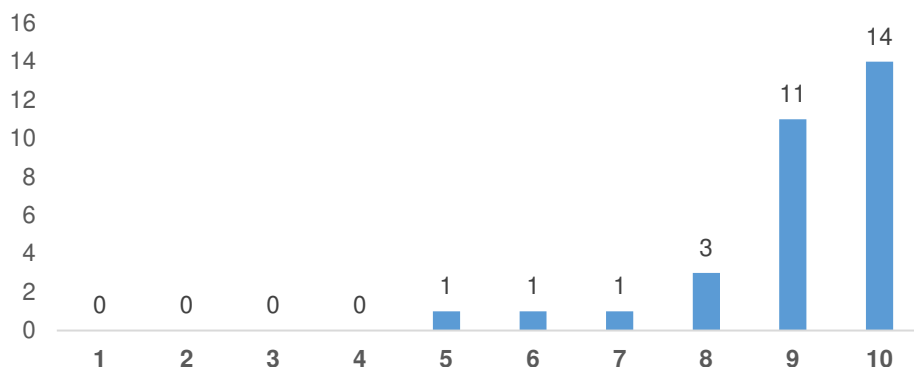
Zdroj: KEA na základe hlasovania 31 ekonómov

V nasledujúcich grafoch je uvedený počet hlasov, ktorý získala daná známka vyjadrujúca naliehavosť zavedenia reformy (1 bola úplne nepotrebná reforma a 10 dostala veľmi potrebná).

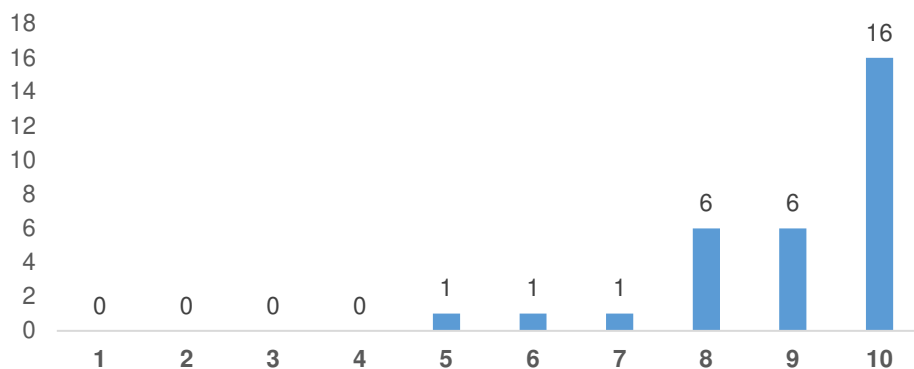
Opraviť dôchodkový systém, aby nevytváral nekryté dlhy do budúcnosti, predovšetkým zrušiť stropy na dôchodkový vek a trinásť dôchodky pri zachovaní alebo aj posilnení ochrany ľudí, ktorí zo zdravotných dôvodov nevládzu plnohodnotne pracovať ako aj dôchodcov ohrozených chudobou. Súčasťou dôchodkovej reformy by mala byť aj oprava druhého piliera, aby prinášal vyššie výnosy ako aj zavedenie pravidelného informovania ľudí o ich budúcich nárokoch na dôchodok. (priemerná známka 9.58)

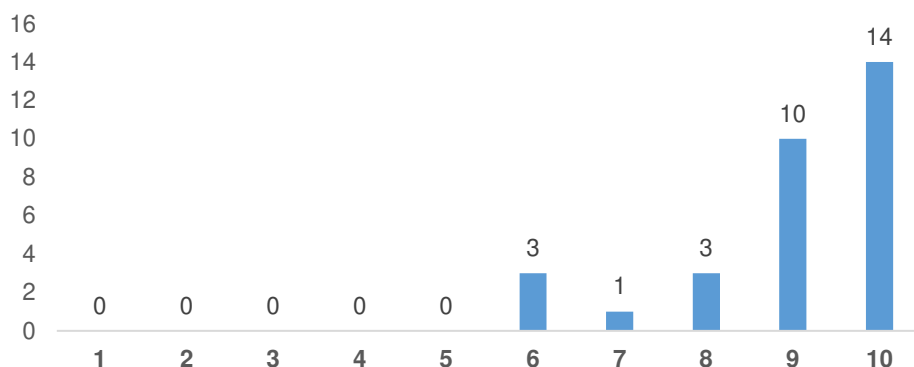
Systematicky zlepšovať podnikateľské prostredie tak, aby Slovensko výrazne stúpilo v medzinárodných rebríčkoch a stalo sa atraktívnejším miestom pre investície. Opatrenia na zlepšenie podnikania by mali zahŕňať zjednodušenie a zatraktívnenie daňového systému, stavebného a územného konania, zníženie cien energií, ako aj pružnejší trh práce a riadenú inteligentnú imigráciu. (priemerná známka 9.06)

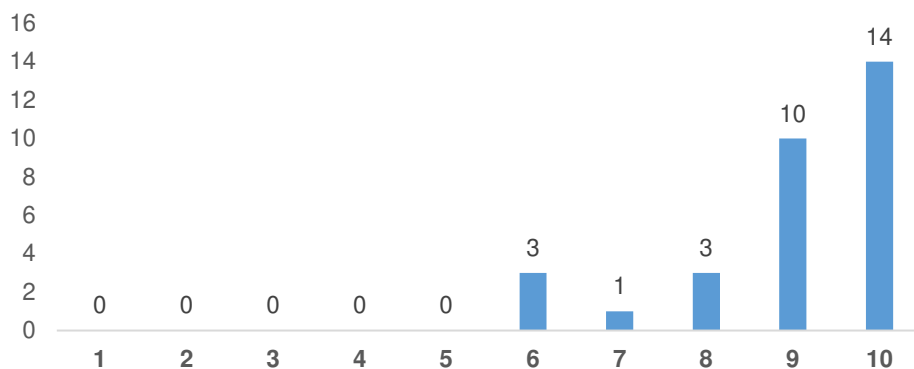
Rómovia: je to obrovská strata ľudského potenciálu, ktorú si nemôžeme ako krajina dovoliť (nehovoriac o katastrofálnych podmienkach v ktorých mnohí žijú). Z veľkej časti je to problém vzdelávania, ale aj sociálnej práce, zdravotníctva a pracovných príležitostí. Z fondu môžeme financovať experimentálne politiky práce s marginalizovanými skupinami (napr. v školstve). Úspešné projekty by sa následne nasadili plošne. (priemerná známka 9.03)

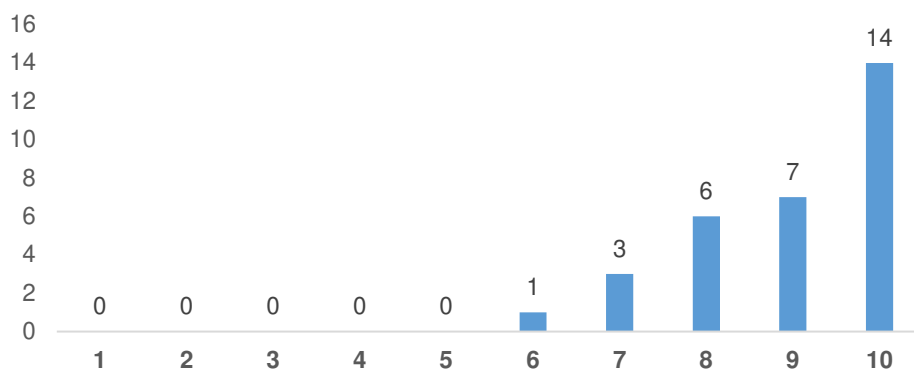
Zaviesť viacročné záväzné výdavkové stropy do ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Cieľom by malo byť znížiť riziko procyklickej rozpočtovej politiky, teda riziko väčšieho míňania v dobrých časoch a šetrenia v zlých časoch. Optimálne naviazať stropy na ukazovateľ dlhodobej udržateľnosti verejných financií tak, aby boli prísnejšie, ak je ukazovateľ v pásme vyššieho rizika. (priemerná známka 9.00)

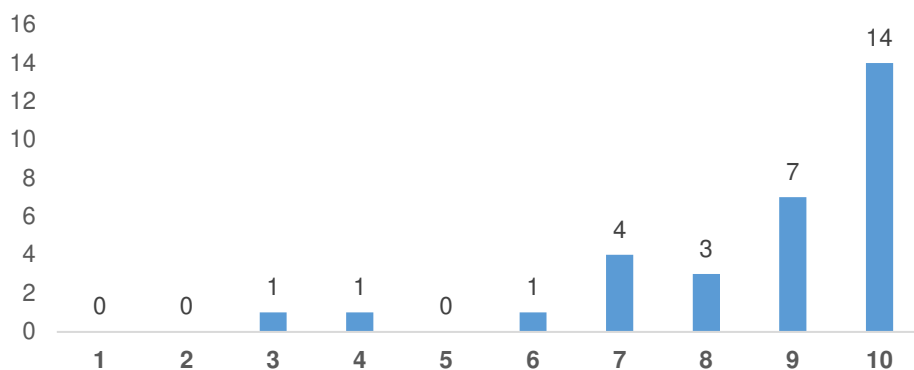
Zlepšiť výber daní: Osobitnú pozornosť venovať zvýšeniu efektívnosti pri výbere daní, najmä DPH. Kľúčovou podmienkou je obsadenie čelných funkcií Finančnej správy SR a daňových úradov odborne aj eticky spoľahlivými ľuďmi na základe otvorených výberových konaní. (priemerná známka 8.97)

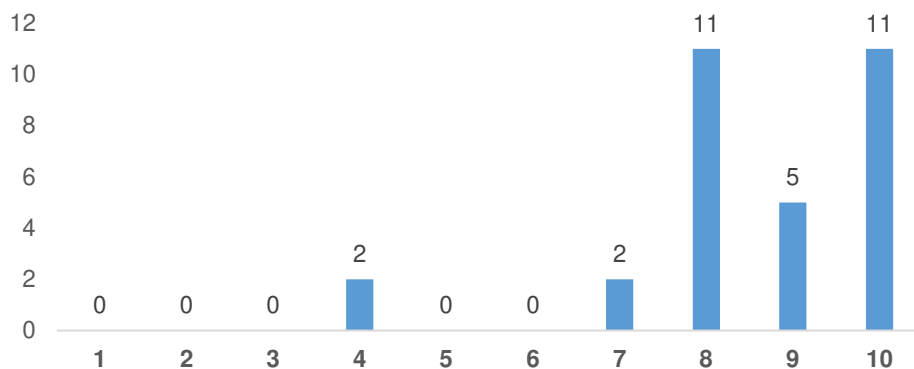
Potrebujeme digitálne Slovensko: elektronizácia štátnej správy, obmedzenie byrokracie, automatické zdieľanie informácií medzi úradmi. Verejná správa musí vedieť pracovať s informáciami z rôznych oblastí, od daňového systému až po sledovanie efektivity kontaktných centier. (priemerná známka 8.94)

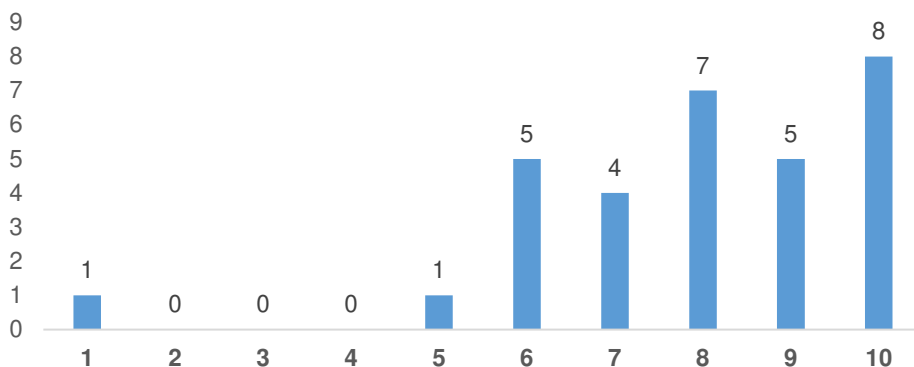
Zaviesť daňovo-odvodovú reformu tak, aby bol daňový systém atraktívnejší pre investície a aby zvyšoval motiváciu pracovať. To znamená najmä zníženie priamych daní a odvodov, zjednodušenie systému a kompenzácia výpadkov v príjmoch cez zrušenie daňových výnimiek/výdavkov, zvýšenie spotrebných, majetkových a environmentálnych daní. (priemerná známka 8.65)

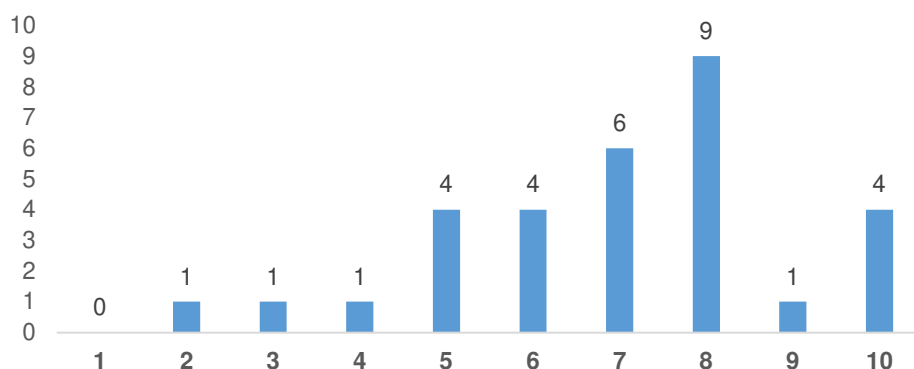
Otvorené výberové konania do čelných funkcií verejných inštitúcií aj štátnych firiem. Pri výbere kľúčových ľudí vo verejnej správe by mala byť samozrejmosťou verejná výzva na prihlasovanie kandidátov, verejné vypočutie pred odbornou komisiou, zverejňovanie zoznamu kandidátov, ich životopisov a vízií/projektov. (priemerná známka 8.57)

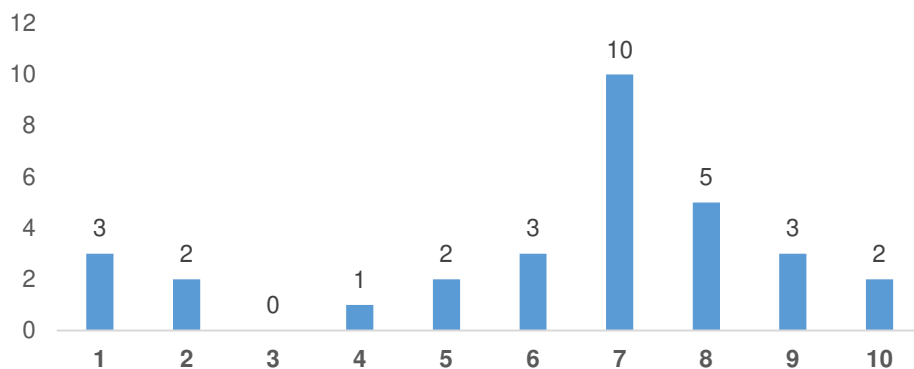
Zavedenie ukazovateľov výkonnosti (KPIs) v štátnych firmách aj kontrolných a regulačných inštitúciách. Pravidelné zverejňovanie miery plnenia ukazovateľov, naviazanie odmeňovania čelných predstaviteľov na plnenie ukazovateľov. (priemerná známka 7.90)

Decentralizácia: presun kompetencií z centrálnej vlády na VÚC a obce, posilnenie príjmov a zmena daňového mixu samospráv (posilnenie vlastných príjmov, zahrnutie DPH do podielových daní), finančná motivácia k zlučovaniu obcí. (priemerná známka 6.97)

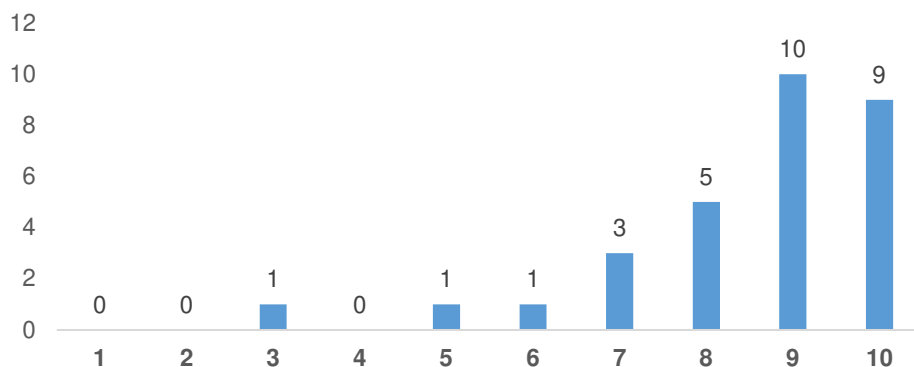

Zaviesť ciele dotlačné schémy, kde by súťažili inovačné firmy o podporu s tým, že postupne, ak by neplnili ciele (benchmarky), tak by o ňu prichádzali a naopak, úspešné by sa podporili ďalej až do osamostatnenia. (priemerná známka 6.32)

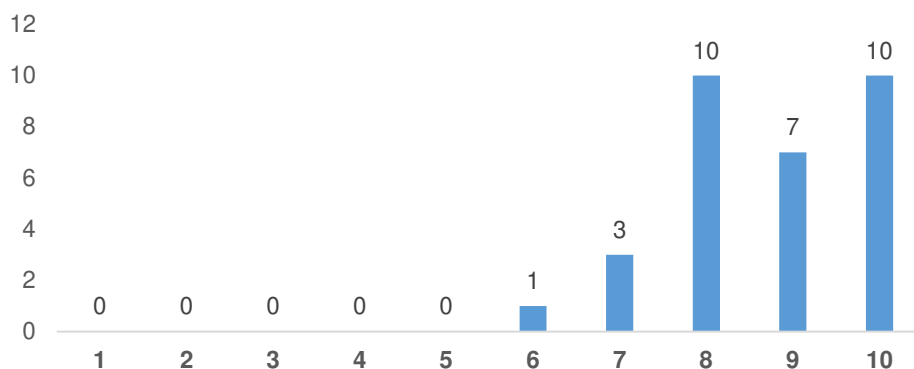

Oblasť zdravotníctva

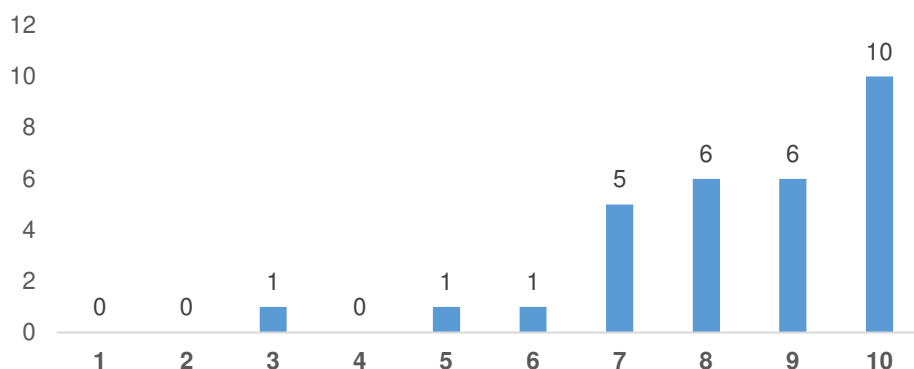
Reformovať sieť nemocníc: Pravidelne merať a zverejňovať kvalitu a efektívnosť poskytovania zdravotnej starostlivosti v nemocniciach. Upraviť štruktúru aj financovanie nemocníc na základe kritérií kvality a efektívnosti (stratifikácia), zrealizovať platby poisťovní nemocniciam pri zohľadnení výsledkov v kvalite a efektívnosti, zastaviť zadlžovanie nemocníc. (priemerná známka 8.50)

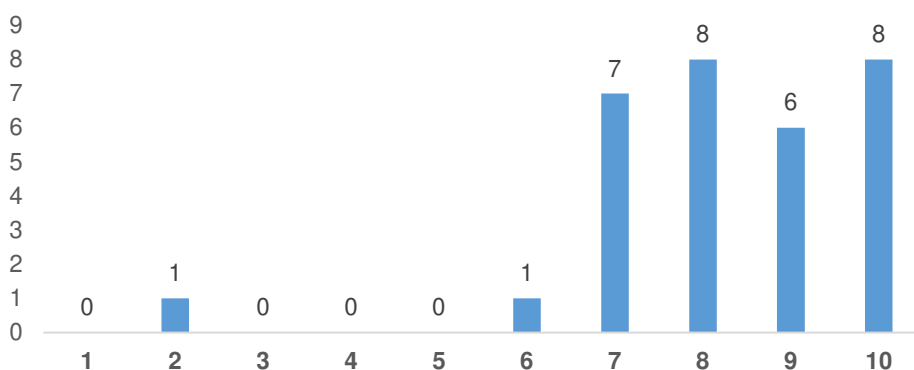
Reformovať systém dlhodobej starostlivosti – zabezpečiť potrebné kapacity aj finančnú udržateľnosť poskytovaných služieb. Pravidelne merať kvalitu služieb vrátane názorov klientov. Skvalitniť medicínsku ako aj sociálnu posudkovú činnosť. (priemerná známka 8.71)

Spresňovať definíciu základného balíka zdravotnej starostlivosti hradeného z verejných zdrojov vo vecnej, časovej a finančnej dimenzii. (priemerná známka 8.37)

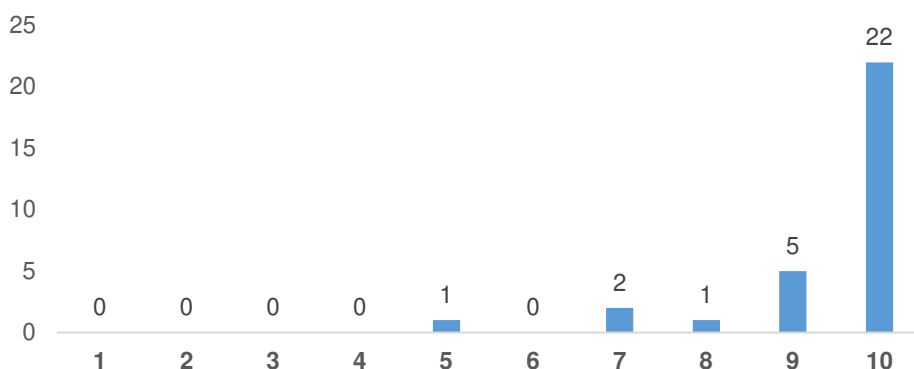
Zaviest' transparentnú spoluúčasť pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti nad rámec základného balíka spolu s ochrannými stropmi a výnimkami pre sociálne slabších a chorých ľudí. (priemerná známka 8.23)

Oblasť školstva a vedy

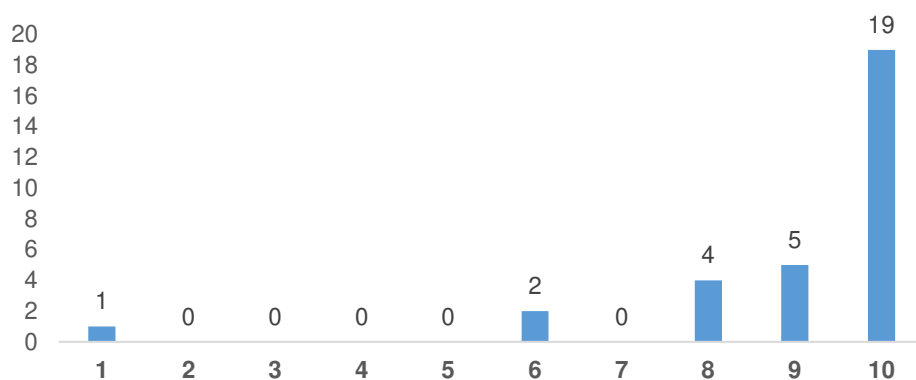
Upraviť vzdelávací systém, aby lepšie zodpovedal potrebám pracovného trhu a demokracie: zaviesť reformu obsahu vzdelávania od škôlok až po vysoké školy s cieľom (priemerná známka 9.42)

- posilniť IT zručnosti a ovládanie anglického jazyka,
- rozvíjať schopnosť spolupracovať s inými ľuďmi a rozvíjať demokratické hodnoty a inštitúcie
- klásť dôraz na flexibilitu a schopnosť rozmýšľať, nie na poučky a definície
- zvýšiť dostupnosť predškolského vzdelávania aj pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia
- výrazne zvýšiť platy učiteľom - no nie financované z NGEU fondu ale z rozpočtu SR. Zvýšenie by nemalo byť plošné. Posilniť variabilnú zložku mzdy, viac by mali dostať kvalitní učitelia. Špeciálne oceniť učiteľov pracujúcich v ťažkých podmienkach (napr. osady), resp. v regiónoch s nedostatkom učiteľov.
- potrebujeme merať kvalitu študentov na vstupe aj na výstupe a hodnotiť tak pridanú hodnotu každej školy.

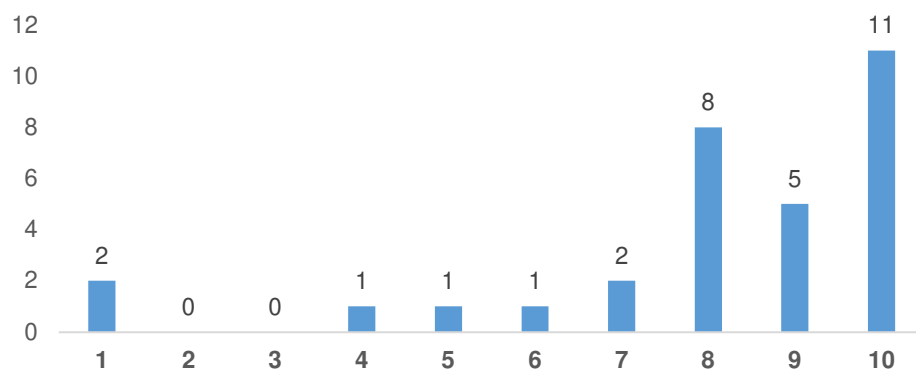
Podporovať kvalitné vysoké školy a vedu: (priemerná známka 9.03)

- Na základe pravidelného merania a zverejňovania výsledkov kvality a efektívnosti podporiť kvalitné vysoké školy a kvalitnú vedu a výskum, teda inštitúcie, ktoré majú najväčší potenciál na koncentráciu produktívnych ľudí, vznik inovácií a v spolupráci so súkromným sektorom aj ich aplikáciu.
- S pomocou verejných investícií zvýšiť atraktivnosť kvalitných inštitúcií, aby sa zmiernil odchod potenciálne najproduktívnejších ľudí do zahraničia a aby naopak lákali emigrovaných ako aj zahraničných odborníkov na Slovensko.
- Pri výskume zvýšiť (výrazne) financovanie kvalitnej vedy a zrušiť financovanie predstierania výskumu, ktoré je u nás premnožené.
- Plošné navýšenie pre vedu a výskum si nemôžeme dovoliť a treba sa sústrediť na vybrané oblasti určené merateľnými kritériami.

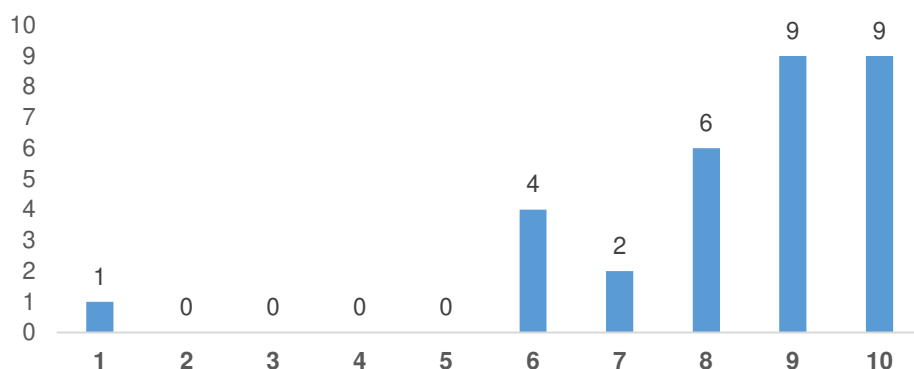

2/ Investičné alebo environmentálne dlhy

Investovať do verejnej infraštruktúry s najvyššou hodnotou za peniaze napr. v dopravnej infraštruktúre, obnove a výstavbe verejných budov vrátane nemocníc. Za účelom objektívneho výberu investícií personálne aj finančne posilniť Útvar hodnoty za peniaze pri Ministerstve financií SR. (priemerná známka 8.06)

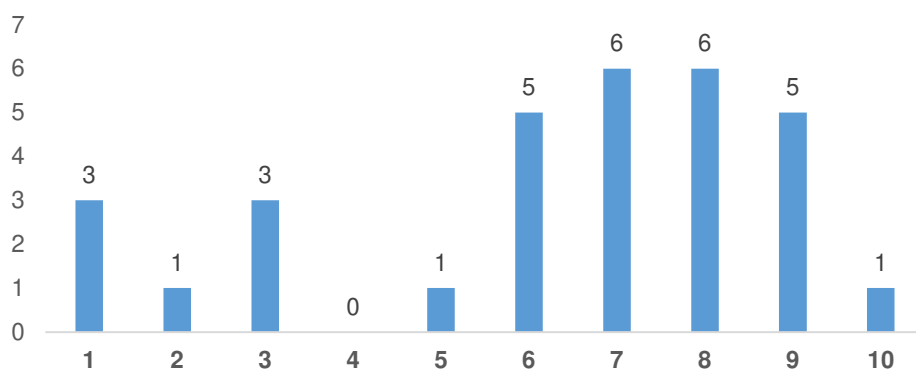
Odstránenie envirozáťaž - nemožno od toho očakávať okamžitý efekt na zvýšenie našej konkurencieschopnosti, no z dlhodobého hľadiska je čisté a nezaťažené životné prostredie pre našu spoločnosť obrovský benefit. (priemerná známka 8.32)

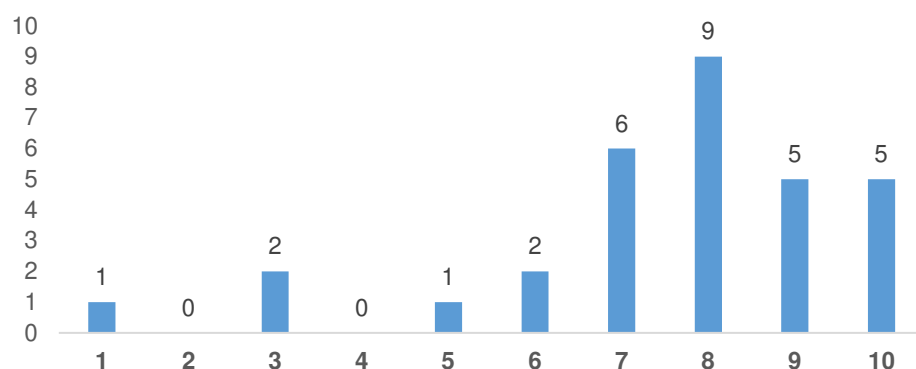
3/ Projekty, ktoré nie sú top priorita, no ich financovanie z NGEU zlepši život na Slovensku

Tieto reformy by ideálne mali byť financované z bežného rozpočtu EÚ. Preto ich financovanie z NGEU je žiaduce len v prípade, pokiaľ ich nevieme uplatniť na skôr zmienené reformy (Body 1 alebo 2)

Dotácie na zníženie škodlivých emisií, napr. na kúpu elektromobilov a nízkoemisných automobilov, výmenu starých kotlov na vykurovanie v rodinných domoch, zateplovanie bytov, rodinných domov a verejných budov, modernizáciu priemyselných firiem. (priemerná známka 6.26)

Prechod na obehové odpadové hospodárstvo - podpora triedenia a recyklácie odpadu, investície do spaľovní odpadu, zvyšovanie poplatkov za skládkovanie odpadu, resp. za nerecyklovateľné obaly. (priemerná známka 7.52)

Viac informácií poskytnú:

Juraj Valachy, predseda Klubu ekonomických analytikov
klub.ekonomickych.analytikov@gmail.com, juraj_valachy@tatrabanka.sk
www.ineko.sk/kea

Klub ekonomických analytikov (KEA) je občianskym združením, má 45 členov a pozostáva z ekonomických analytikov z rôznych inštitúcií, ako sú komerčné banky, mimovládne výskumné inštitúcie, Slovenská akadémia vied, ministerstvá, konzultačné firmy a univerzity.

Hlasovanie o hlavných tézach tohto vyhlásenia prebehlo medzi 6-13 septembrom 2020 a zúčastnilo sa ho 31 z celkového počtu 45 členov KEA.